MITÄ ON HYVÄ OPETTAJUUS?

Tommi Soidinmäki

Pedagoginen opinnäytetyö
Tammikuu 2009

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

Ammatillinen korkeakoulu

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

KUVAILULEHTI
Päivämäärä

12.01.2009

Tekijä(t)	Julkaisun laji
SOIDINMÄKI, Tommi	Pedagoginen opinnäytetyö
	Sivumäärä: 20 / Julkaisun kieli: Suomi
	Luottamuksellisuus: ☐ Salainen _____saakka

Työn nimi

Mitä on hyvä opettajuus?

Koulutusohjelma

Musiikin koulutusohjelma

Työn ohjaaja(t)

Raija Miettinen

Toimeksiantaja(t)

Tiivistelmä

Tämän työn tarkoituksena on saada tietoa millainen on hyvä opettaja ja millaista on hyvä opetus. Työssäni tarkastelen myös opettajan pätevyysalueita. Kirjallisuutta tutkimalla etsin vastauksia kysymyksiin mitä on opettajuus ja millainen on opettajuus tulevaisuudessa.

Tämän työni perusteella olen sitä mieltä, että tulevaisuuden opettajan toivotaan olevan aikaansa seuraava, muuntautumiskykyinen. Hänellä on hyvät ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot. Opettajalla tulee olla terve itsetunto ja vahva persoonallisuus. Opettaja on asiantuntija, jolla on laaja pedagoginen tietämys. Opettajan tulee kyetä analysoimaan tulevia yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Hyvä opettaja kohtaa opiskelijan ihmisenä. Opettaja on eettinen, vastuuntuntoinen ja oikeudenmukainen. Tulevaisuudessa opettajan tulee olla aktiivinen, laaja-alainen tulevaisuuden tekijä, joka säilyttää persoonallisuutensa ja oman kiinnostuksensa opettamista kohtaan.

Avainsanat (asiasanat)

Opettaja, opetus, opettajuus

Muut tiedot

JYVÄSKYLÄ UNIVERSITE OF APPLIED SCIENCES

DESCRIPTION
Date
12.01.2009

Author(s)	Type of Publication	
SOIDINMÄKI, Tommi	Diploma project	
	Pages 20	Language Finnish
	Confidential ☐ Until_____	

Title

What is a good teachership in the future?

Degree Programme

Degree Programme in Music

Tutor(s)

Raija Miettinen

Assigned by

Abstract

The aim of this thesis is to get information about what kind of person is a good teacher and what kind of it is a good teaching. I will study different areas of competence of a singing teacher, too. By studying literature I search for an answer to the question what a good teaching is like and what is a good teacher like in the future.

By this my thesis I think in the future it will be hoped the teacher will keep up with the times. The teacher has good human relationship – and interaction skills. The teacher has to have a healthy self-esteem and a strong personality. The teacher is an expert who is able to be as a consult about pedagogical problems.
The teacher should have to be able to analyse social phenomenens in the future.

The good teacher will meet a student as a person. The teacher is ethical, responsible, fair.
In the future the singing teacher is active and interested in many questions of future.

Keywords

teacher, teaching, teachership

Miscellaneous

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO 2

2 HYVÄ OPETTAJA 3

2.1 Hyvän opettajan persoonallisuus 4

2.2 Miten hyvä opettaja huomioi erilaiset oppijat 5

2.3 Opettajan pedagoginen auktoriteetti 5

3 MITÄ ON HYVÄ OPETUS? 6

3.1 Oppimisen ja opetuksen perustekijät 7

3.2 Oppitunnin hyvä ilmapiiri 8

3.3 Opiskelumotivaatio 9

4 OPETTAJAN PÄTEVYYSALUEET 11

4.1 Musiikin opiskelu ammattikorkeakoulussa 12

4.2 Opettajan ” Kymmenen käskyä” 13

5 OPETTAJUUDEN OMINAISUUKSIA 15

6 OPETTAJUUS TULEVAISUUDESSA 16

7 POHDINTA 17

LÄHTEET 20

1 JOHDANTO

” Todellinen asiantuntija on tehnyt omalla alallaan kaikki mahdolliset virheet”. Edellinen lause on jostain jäänyt mieleeni lohduttavana muistutuksena siitä, että virheet ovat sallittuja jokaiselle – myös opettajalle. On tärkeää muistaa, että opettajuuteen kasvetaan ja kypsytään vähitellen. Varsinkin opettajan uran alkuvaiheessa sen hetkinen ammattitaito tuo eteen välillä epävarmuutta.

Mitä on opettajuus? Olli Luukkainen toteaa kirjassaan *Opettajan matkakirja tulevaan* (2005), että opettajuus on kuva opettajan työstä. Sitä muovaavat arkityössä tarvittavat taidot, mutta yhä enemmän yhteiskunnan kasvavat odotukset opettajan tehtävää kohtaan. Kaikki lopputulokset ovat yksilöllisiä, eikä kahta samanlaista opettajuutta onneksi ole.(Luukkainen 2005,18.) Sillä kaikki me olemme persoonallisuuksia, ja sen tulee näkyä.

Aiemmin opettaja nähtiin tiedon lähteenä ja jakajana. Opettaja välitti tietoa oppilaille. Parin viimeisen vuosikymmenen kuluessa kirjalliset lähteet ovat lisääntyneet huomattavasti, joukkotiedotuksen, oppimateriaalien ja ATK-järjestelmien kehittymisen myötä oppilaat saavat tietoa enemmän muilta kuin opettajilta. Opettajan ei ole eikä tarvitse olla kaikkitietävä.

Opiskeluni myötä minulle on vähitellen selkiytynyt kuva tulevasta työstäni. Olen paljon pohtinut sitä, millainen on hyvä opettaja ja millaista on hyvä opettajuus. Halusin käsitellä näitä kysymyksiä myös tässä opinnäytetyössäni. Tulin siihen tulokseen, että tulevaisuudessa opettaja seuraa aikaansa, hän on ohjaaja, rohkaisija, mahdollistaja ja rinnalla kulkija. Miten hyvin opettaja onnistuu tehtävässään riippuu siitä, miten hyvin hän kykenee toteuttamaan itseään, omaa arvomaailmaansa ja persoonaansa ja millainen merkitys opetustyöllä on hänen elämässään. Toivon onnistuvani tulevassa työssäni.

2 HYVÄ OPETTAJA

Jokainen opiskelija kokee opettajan eri tavalla. Toisen mielestä opettaja opettaa ja työskentelee hyvin ja toisen opiskelijan mielestä opettaja ei osaa opettaa tai opettaa huonosti ja epäselvästi. Hyvä opettaja kohtaa opiskelijansa ihmisenä ja nimenomaan erilaisina ihmisinä (Uusikylä 2006, 83). Opettaminen on hyvää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan kesken. Opetustyö vaatii opettajalta kykyä ottaa huomioon oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot, sen hetkisen osaamisen tason ja kokemukset, jotka vaikuttavat olennaisena osana oppimiseen. Esimerkiksi hyvän musiikinopettajan on tärkeä hallita oma instrumenttinsa ja opettaa sitä minkä on itse kokenut hyväksi. Tulevaisuudessa mielestäni hyvällä opettajalla on hyvät opetustaidot, hän hallitsee eri musiikkityylit sekä opetusmenetelmät. Lisäksi hänellä tulee olla hyvät ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot.

Hyvän opettajan tulisi tukea jokaisen opiskelijan henkisiä ja sosiaalisia oppimisedellytyksiä. Henkisiä oppimisedellytyksiä ovat esimerkiksi minäkäsitys, itseluottamus, opiskelumotivaatio ja erilaiset oppimistyylit. Sosiaalisia oppimisedellytyksiä ovat yhteiset arvot, vuorovaikutustaidot, opiskeluilmapiiri, ihmissuhteet sekä oppilaan taustat. (Anttila 2004, 29.) Tämän päivän kilpailu ja kykyryhmittely lamaavat monia oppilaita. Ammattitaitoinen opettaja pyrkii motivoimaan opiskelijoitaan sen tiedon perusteella minkä hän on itse opiskelijoista saanut ja muodostanut.

Opettajalta vaaditaan suunnitelmallisuutta. Opettajan tulee tiedostaa opetussuunnitelman tavoitteet, soveltaen niitä opetukseen. Opetussuunnitelmat toteutuvat vain, jos opettajat tuntevat ne ja tuntevat ne omikseen (Anttila 2004, 204). Opettajan tulee määritellä oppilaiden omat oppimistarpeet, ja asettaa niiden pohjalta tavoitteet ja valita oikeat, joustavat keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Musiikinkasvatustyössä olennaiset asiat ovat mitä opetetaan, miten opetetaan ja miksi opetetaan. Näiden lisäksi, miten opetusta arvioidaan, mihin oppilaassa halutaan vaikuttaa ja mihin tiedostamatta tullaan vaikuttuneeksi. (Anttila & Juvonen 2004, 11.)

Kun molemmilla osapuolilla on sama tavoite, yhteistyö on päämäärätietoisempaa. Opettajan tukema oppilas ottaa haasteen vastaan positiivisena. Onnistumisten myötä hänen motivaationsa kohenee ja lisää hänen oppimistaan, hän kokee arvioinninkin rakentavaksi. Kun oppilas on motivoitunut, se peilautuu myös opettajan persoonalli-

suuteen ja toimintaan positiivisesti. Tästä syystä arvioinnin katsotaan olevan ratkaisevassa asemassa tunnin oppimisilmapiirin ja tunnelmaan. (Anttila & Juvonen 2004, 60-61.)

2.1 Hyvän opettajan persoonallisuus

Hyvän opettajan kolme vaatimusta ovat:

1. Pitää tietää mitä opettaa. Opettaja tuntee hyvin opettamansa oppiaineksen.
2. Pitää opettamastaan oppiaineesta.
3. Pitää oppilaistaan

(Uusikylä 2006, 59-60.)

Jos laulupedagogi haluaa onnistua työssään, motivaationa tulee olla rohkeus heittäytyä aidosti musiikin eri tyyleihin. Ennen oli selkeästi kaksi koulukuntaa: klassinen ja kevyt. Tänä päivänä oppilaat haluavat monipuolista musiikintuntemusta myös opettajalta. Hyvä opettaja on kärsivällinen ja ymmärtää opiskelijoitaan. Myös luottamus opettajan ja oppilaan välillä on ehdoton.

Uusikylän (2006) kirjassa Matti Koskenniemi viittaa amerikkalaisen Ryansin löytämiin kategorioihin, jotka edustavat opettajan käyttäytymisen olennaisia ulottuvuuksia:

- puolueellinen - oikeudenmukainen
- määräilevä - demokraattinen
- etäinen - myötäilevä
- asiakeskeinen - oppilaskeskeinen
- töykeä - ystävällinen
- ikävystyttävä - kiinnostava
- itseään toistava - omaperäinen
- välinpitämätön - vireä
- luotaan työntävä - puoleensa vetävä
- vetäytyvä - vastuuntuntoinen
- ailahteleva - tasainen
- häiriintyvä - rauhallinen
- epävarma - itseensä luottava
- hajanainen - järjestelmällinen
- jäykkä - joustava
- pessimistinen - optimistinen

- kypsymätön - kypsä
- suppea-alainen - laaja-alainen. (Uusikylä 2006, 63-64.)

2.2 Miten hyvä opettaja huomioi erilaiset oppijat?

Mitä ja miten musiikkiopistojen oppitunneilla tehdään, riippuu suuresti yksittäisistä opettajista ja heidän käsityksistään ihmisestä, tiedosta ja musiikista sekä oppimisesta ja opettamisesta. Näistä käsityksistä ja arvostuksista syntyvät suoraan opettajien toimintateoriat, joista puolestaan nousevat käytännön työskentelymuodot. (Anttila 2004, 30.) Nykyään erilaisia musiikin opiskelijoita on lähes joka ryhmässä. Musiikin opettaja onkin parhaimmillaan tukemassa oppilasta kokonaisvaltaiseen musiikilliseen kasvuun, eikä vain jonkin teoreettisen ja teknisen taidon ohjaamiseen. Näin musiikin opiskelu on paljon enemmän kuin vain instrumentin hallinnan oppimista. Se on musiikkimaailmaan kasvamista. (Mokkila-Karttunen 2005, 7.)

Hyvän opettajan tulee pystyä asettumaan oppilaan tasolle, ja saada selville kunkin opiskelijan sen hetkinen opiskelumotivaatio, osaamisen taso, jotta pystyisi yksilöllisesti auttamaan ja kannustamaan opiskelijaa musiikin opiskelussa. Paitsi musiikillisen kasvun tukemista, opettajalta vaaditaan suunnitelmallisuutta eli kykyä määritellä oppilaitten omat oppimistarpeet, ja asettaa niiden pohjalta opiskelijalle tavoitteet ja valita oikeat, joustavat keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Opintojen aikana opiskelijan on tärkeä saada välitöntä palautetta ja apua omalta opettajalta. Itse pyrin antamaan suoraan palautteen oppilaalle heti tunnin lopussa.

2.3 Opettajan pedagoginen auktoriteetti

Anttila (2004) pohtii, tulisiko musiikinopettajan opettaa musiikkia vai ihmistä, eli pitäisikö opettajan keskittyä jakamaan tietoa musiikista vai kehittämään oppilaansa musiikillista tietämystä? Perinteinen musiikinopetus kouluissa ja musiikkioppilaitoksissa on keskittynyt opettajajohtoisesti lähinnä teoreettisen tiedon ja musisoinnin tekniikkojen tarjoamiseen oppilaalle sekä virheettömän suorituksen tavoittelemiseen kokeissa tai esiintymistilanteissa eli musiikillisen tiedon ja taidon jakamiseen. Nykyisen kasvatustieteen mukaisessa opetuksessa pyritään kehittämään oppijaa kokonaisena ihmisenä aikaisempine tietoineen, taitoineen ja kokemuksineen omassa elämäntilanteessa, tietyssä sosiaalisessa ympäristössä omine arvoineen ja tavoitteineen. (Anttila 2004, 19.)

Musiikinopettajan työ on luonteeltaan vuorovaikutusta, jossa opettamis-, opiskelu- ja oppimistilanteiden ohjaaminen perustuu oleellisella tavalla siihen, että opettajalla on kasvatuksellista vaikutusvaltaa. Keskeisintä on opettajan pedagoginen ajattelu, toiminta ja niiden väliset suhteet, jotka vaikuttavat opetukseen ja oppimisprosessiin (Anttila 2004, 20). Lehtori Maija Hapuoja (2007) korostaa haastattelussaan, että opettajan auktoriteetti on kiinni opettajan halusta ja tahdosta olla ihminen ja opettaja: eettinen, vastuuntuntoinen, välittävä ja oikeudenmukainen, tehtävänsä ja arvoperustansa tiedostava kasvattaja. Pop- ja jazz-musiikin lehtori Maija Hapuoja (2007) korostaa myös sitä, että pitää pystyä pitämään maltillisuus eri opetustilanteissa, vaikka tilanteet eivät etene aina suunnitelmien mukaisesti.

3 MITÄ ON HYVÄ OPETUS?

Opettaminen ja oppiminen ovat käsitteinä riippuvaisia toisistaan, vaikka hyvä opettaminen ei takaakaan oppimista. Opettaminen nähdään persoonallisena ja tasapainoisena vuorovaikutussuhteena, jossa rakentuu tehokkaasti oppiva oppilas. Opettamisen tarkoituksena on tukea oppilasta suoriutumaan kehitystehtävästään sekä auttaa hänen oppimistaan. (Luukkainen 2005, 22.) Opettamisessa erotetaan yleensä kaksi erilaista suuntausta, opettaja- ja oppilaskeskeinen. ”Oppilaan toimintaa on oppiminen. Opetus on taas opettajan toimintaa. Opetusprosessissa eli didaktisessa prosessissa on tarkoituksena nivoa nämä kaksi toimintaa mahdollisimman hyvin yhteen.” (Engeström 1994, 62.)

Didaktiikka on opetusoppia, joka jakautuu kahteen osaan. Toinen niistä on opetus-oppimis-tapahtuman tutkiminen, jossa keskeisenä asiana on opettajan ja oppilaan vuorovaikutus ja toinen on opetussuunnitelmatutkimus, jossa ollaan kiinnostuneita opetussuunnitelman laadinnasta kokonaisuutena. Didaktiikat voidaan erottaa vielä yleis- ja erityisdidaktiikkaan. Yleisdidaktiikka tutkii erilaisia opetustilanteita ja tutkimustulosten pohjalta luo teoriaa opetuksesta yleisellä tasolla. (Piirainen 2008, 3.)

Piirainen (2008) toteaa, että erityisdidaktiikka selvittää jonkun tietyn alueen opetuksen toteutusta, jonkin keskeisen osatekijän ominaisuuksista. Näistä alueista yksi on ainedidaktiikka, kuten laulu. (Piirainen 2008,3.) Itsestä ainakin tällä hetkellä opetustyössä tuntuu siltä, että täysin yksiin ne eivät mene koskaan. Oppilas oppii aina jonkin verran

eri tavoin, kuin itse opettajana toivoisin. Juuri tässä on opettamisen pysyvä jännite ja erityinen mielenkiinto.

Pedagogiikka on kasvatusoppi, joka käsittää laajasti kasvatusta, oppimista ja opettamista. Pedagogiikka perustuu opettajan ihmiskäsityksiin, tiedonkäsityksiin ja oppimiskäsityksiin. Opettajan tehtävä on suunnitella ja toteuttaa tunnit opetussuunnitelman mukaisesti, samalla tutkia ja kehittää opetustaan. (Piirainen 2008, 4, 5.)

Didaktinen opetusnäkemys keskittyy lähinnä teoreettisen tiedon ja musisoinnin tekniikkojen tarjoamiseen oppilaalle sekä virheettömän suorituksen tavoittelemiseen kokeissa tai esiintymistilanteissa. Didaktinen opetusnäkemys keskittyy lähinnä musiikillisen tiedon ja taidon jakamiseen oppilaalle opettajajohtoisesti. Pedagoginen opetusnäkemys, jossa oppiainekseen liittyvät tiedot, taidot, ja tunnekokemukset ovat vain yksi osa opettajan tehtäväkenttää. Pedagoginen opetusnäkemys ei kiellä didaktista näkemystä vaan sijoittaa sen osaksi laajempaa, kokonaisvaltaista musiikinopetuksen teoriaa.(Anttila 2004, 29.)

Opettaminen vaatii koko ihmisen persoonallisuuden mukaan ottamista sekä kehittämään oppijaa kokonaisena ihmisenä aikaisempine tietoineen, taitoineen ja kokemuksineen omassa elämäntilanteessaan, tietyssä sosiaalisessa ympäristössä omine arvoineen ja tavoitteineen. Jos opettaja ei ymmärrä musiikinopiskelun niveltymistä osaksi oppilaan muuta elämistä ja keskity oppilaansa kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, opiskelu ajautuu helposti ongelmiin. (Anttila 2004, 19.)

3.1 Oppimisen ja opetuksen perustekijät

Oppiminen on oppilaalle hyvin luonnollinen tapahtuma. Sen tarkoitus on lisätä oppilaan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia sekä saada sitä kautta aikaan muutoksia oppilaan käyttäytymisessä. Opetustilanteessa tärkein lähtökohta on, että opettaja johtaa oppilaan opiskelua. Oppilaalla ja opettajalla tulee olla kuitenkin samat tavoitteet. Opiskelun tulee olla suunnitelmallista, tavoitteellista ja opetuksessa tulee pyrkiä kehittämään oppilasta kokonaisena ihmisenä huomioiden oppilaan tiedot, taidot ja kokemukset.

Opettaja on myös asiantuntija, jonka tulee tukea ja kannustaa oppilastaan tämän kehitykseen eri vaiheissa. Lehtori Maija Hapuoja (2007) antaa opettamiseen erittäin hyvän ohjeen: Älä opeta asiaa, mistä et tiedä, vaan ota siitä ensin itse selvää. Tärkeintä oppimisen kannalta on henkilökohtaisesti muovattu sisältö kullekin oppilaalle. Opettajan on otettava huomioon oppilaan teknillinen ja musiikillinen lähtötaso esim. ohjelmistoa valittaessa. Lisäksi on tärkeä varmistaa, että opiskelu etenee suunnitellulla tavalla johdonmukaisesti.

Opettajalla on nykyään käytettävänään runsaasti erilaisia työtapoja ja metodeja opetustyössään. Kysymys on myös opettajalle sopivista työtavoista. Toiset käyttävät oppilaiden kanssa keskustelevaa työotetta, toisille taas esimerkiksi yhteismusisointi on luontevaa. Tärkeää on soveltaa erilaisia menetelmiä, koska opiskelijoiden oppimistyylit poikkeavat toisistaan. Toiset oppivat mielellään kuuntelemalla, toiset tekemällä – toisille taas kokemuksellisuus tai visuaalisuus on tärkeää.

3.2 Oppitunnin hyvä ilmapiiri

Ihmiskäsitys muodostaa tietoisen tai tiedostamattoman perustan kaikille opetuksen ja kasvatuksen teorioille, opetussuunnitelmille ja käytännön opetustoiminnalle. Opettajan käsitys ihmisen perimmäisestä olemuksesta vaikuttaa hänen jokapäiväiseen käytännön opetus- ja kasvatustoimintaan. (Anttila 2004, 20.) Humanistisen ihmiskäsityksen omaava ohjaaja on ihanteellinen laulunopettaja. Humanistisessa ihmiskäsityksessä on olennaista, miten ohjaaja aistii toisen ihmisen millainen hän pohjimmiltaan on, ja miten ihminen kokee itsensä ja kuinka hän käyttäytyy (Anttila 2004, 20- 21).

Oppilaille parasta on oppitunnilla vallitseva yhteenkuuluvuudentunne, tyytyväisyys ja tehtäväorientoituneisuus. Oppitunnin myönteinen ja lämmin tunneilmapiiri on yhteydessä oppilaan myönteiseen käsitykseen itsestään, sisäiseen motivaatioon ja kouluviihtyvyyteen. (Anttila 2004, 95.) Opettajan ja oppilaan persoonien täytyy kohdata inhimillisellä tasolla, heidän täytyy hyväksyä toisensa ihmisinä, viihtyä toistensa seurassa ja kunnioittaa toisiaan oppilaan suorituksen tasosta riippumatta (Anttila 2004, 109). Opettajan tulisi pyrkiä kohtelemaan kaikkia oppilaita oikeudenmukaisesti, kunnioittaen oppilaan omaa arviomaailmaa sekä tukea heidän kasvamista ihmisenä (Patrikainen 1999, 132).

Opettajan tehtävä on ammatti-ihmisenä asettaa tavoitteet suhteutettuna opiskelijan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Jos oppilaan tavoitteet ovat liian kaukana tai liian korkealla, motivaatio ei riitä ja oppilas turhautuu. (Anttila 2004, 109.) Rehellinen yhteistyö luo opettajan ja oppilaan välille läheiset välit ja luottamuksen, jolla saavutetaan turvallinen oppimisympäristö, jossa luovuus voi tapahtua. Hyvän oppimisilmapiirin luodakseen opettajan tulee keskittyä positiivisiin asioihin, kuitenkin rehellisyyden nimissä. Luottamus syntyy hyvästä kommunikaatiosta, jolloin oppilas tuntee opettajan olevan tukenaan. Opettajan tehtävä on myös asettaa tavoitteet realistiselle tasolle. Jos oppilaan tavoitteet ovat joko liian kaukana tai liian korkealla se vaikuttaa suoraan oppilaan motivaatioon ja sitoutumiseen opiskelua kohtaan. (Piirainen 2008, 7.)

Pakarisen (2008) mielestä opettajan tehtävä opettaa oppilaasta tasapainoinen, sopusointuinen ja rento on vaikeaa. Kukin opettaja opettaa nykyään hankkimiensa ja saamiensa tietojen ja kokemustensa perusteella. Opettajien täytyy muistaa ottaa aikaa ja jatkaa työtä kuunnellen omina persoonina ja yksilöt huomioiden. Laulunopettajien tavoitteena on tukea oppilasta löytämään oma instrumenttinsa ja laajentamaan sen toiminnallisia mahdollisuuksia. Laulaminen poikkeaa monella tavoin muilla instrumenteilla suoritettavasta musisoinnista. (Pakarinen 2008, 11.)

3.3 Opiskelumotivaatio

Motivoituneet opiskelijat ovat sellaisia opiskelijoita, jotka ovat aktiivisesti sitoutuneita opiskeluunsa ja oppimiseen. He pyrkivät ymmärtämään ja hallitsemaan hyvin opiskeltavan asian, nauttivat opiskelusta ja ovat onnellisia saavutuksistaan. Tutkimusten mukaan he myös käyttävät mielekkäämpiä opiskelustrategioita eivätkä kavahdakaan suuriakaan haasteita.(Anttila 2004, 71.) Positiivisessa oppimisilmapiirissä oppilas voi motivoitua tai sitten ei, mutta myönteinen ilmapiiri oppitunnilla on välttämätön. Opettajan tulee olla kiinnostava, että opintojen alkuvaiheessa motivaatio oppimiseen herää. Jos oppilas kokee opettajan yhdentekevänä tai ei kiinnostavana, hänellä ei välttämättä riitä motivaatio opiskeluun. Vaikka ohjaus olisi taidokasta, mutta ilmapiiri on huono, oppilas kokee tilanteen ahdistavana ja oppiminen on vähäistä (Anttila & Juvonen 2002, 147).

Opiskelija motivoituu parhaiten silloin, kun opiskelu tukee hänen myönteistä käsitystä itsestään ja osaamisentunnetta hänelle itselleen merkityksellisten tehtävien parissa.

Opiskelumotivaatio on mitä suurimmassa määrin yksilöllinen.(Anttila 2004, 93.) Positiiviset kokemukset vaikuttavat myös yleiseen mielen vireystilaan. Opettajan tulee siis innostaa oppilasta niin, että hän olisi valmis sitoutumaan ja kehittämään taitojansa. Motivaation optimaalinen tukeminen vaatii opettajalta oppilaan syvällistä tuntemista, herkkyyttä hänen tarpeidensa ja ominaisuuksiensa ymmärtämiseen sekä yksilöllisiä ja luovia opetusratkaisuja. (Anttila 2004, 93.)

Oppilaan ensimmäisillä laulutunneilla musiikin positiiviset kokemukset voivat herättää motivaation, sitä sanotaan tilannemotivaatioksi. Useiden positiivisten tilanteiden kautta oppilaan yleinen motivaatio voi nousta ja vaikuttaa olennaisesti musiikkiopiskeluun. (Anttila & Juvonen 2002, 102.)

Motivaatiota on sekä sisäistä että ulkoista. Sisäisesti motivoitunut oppilas on kiinnostunut ensisijaisesti opiskeltavasta asiasta, hän kokee opiskeltavan tehtävän sinällään itseään tyydyttäväksi ja palkitsevaksi (Anttila 2004, 75). Sisäisesti motivoituneella opiskelijalla on sisäistä tahtoa, joka hänellä on hyvän itsetunnon ja hyvien kokemusten kautta. Hän on valmis ottamaan suurempiakin haasteita vastaan. Hänen työskentelynsä on hyvin määrätietoista ja suunnitelmallista. Ulkoisesti motivoitunut opiskelija suorittaa oppimistehtäviään syistä, jotka ovat itse tehtävän ulkopuolella. Hänen toimintansa suuntautuu ulkopuolelta tulevan palkinnon saavuttamiseen. Tyypillisemmät musiikinopiskelusta saatavat ulkoiset palkkiot ovat todistusten ja tenttien arvosanat, sosiaaliset palkkiot, kiitos ja arvostus. (Anttila 2004, 75.)

Motivaatioon vaikuttaa myös ns. sosiaalinen ympäristö eli oppilaitoksen henkilökunta sekä opiskelukaverit. Opiskelukavereiden kanssa vaihdetaan mielipiteitä, istutaan tunneilla, käydään harjoituksissa. Mutta myös kotiväki ja hyvät ystävät vaikuttavat motivaatioon. Etenkin hyviltä ystäviltä ja kotiväeltä löytyy kannustusta ja myötäelämistä opiskelun aikana.

Arviointi kuuluu osana oppimisprosessin kehitystä ja samalla oppilaan muodostamaa minäkäsitystä itsestään. Arvioinnin tulisi olla jatkuvaa, tasapuolista ja oikeudenmukaista, jonka tehtävä määrittää kuinka arvokas tai ansiokas jokin toiminta tai suoritus on. Arviointi on rakentavaa silloin, kun opettaja on kannustanut ja motivoitunut oppilasta ja tehnyt hänet tietoiseksi tavoitteista minkä mukaan häntä arvioidaan. Arvioin-

nin perustan tulisi olla oppilaalle ja opettajalle selkeä, sillä se on suoraan yhteydessä myös opettajan persoonallisuuteen. (Piirainen 2008,15.)

4 OPETTAJAN PÄTEVYYSALUEET

Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmissa kuvataan ammattitaitoa kompetenssien avulla. Kompetenssi eli pätevyys liittyy ammattitaitoon työntekijän näkökulmasta ja tarkoittaa työntekijän valmiuksia eli kykyä ja ominaisuuksia suoriutua työssä vaadittavista tehtävistä. Kompetenssi ilmenee käytännön toiminnoissa eri reittejä. Kompetenssin kehityksessä työkokemuksella on merkittävä osuus. (Pakarinen 2008, 4.) Opettajan ammattitaitovaatimukset nousevat usein arkityöstä ja ilmenevät osaamista määrittelevinä asioina, jotka on kirjattu esimerkiksi opettajakoulutuksen opetussuunnitelmiin tai opettajakelpoisuuksia koskevaan asetukseen (Pakarinen 2008, 4). Pakarinen (2008) siteeraa Luukkaista (2005) toteamalla, että oppiminen opettajaksi ja kasvaminen opettajana ei ole vain tietojen, taitojen ja kompetenssin kehittymistä, vaan ”tulemista” opettajaksi. Kysymys on ihmisen persoonallisuutta koskevasta ja monimutkaisesta ammatillisen kehittymisen prosessista, joka alkaa jo ennen opettajankoulutusta ja jatkuu koko työuran ajan. Täydennyskoulutuksiin osallistuminen on siksi eräs tärkeimmistä oppimistuloksiin vaikuttavista tekijöistä. (Pakarinen 2008, 5.)

Pakarinen (2008) tuo esiin Savonia-ammattikorkeakoulu Musiikki- ja Tanssiakatemian musiikin ja tanssin koulutusaloille määritellyt neljä eri pätevyyttä:

1. Luova ammattilainen
Omaa eettisesti kestävän asenteen työhön sekä ylläpitää ja kehittää osaamistaan jatkuvan reflektion avulla. Kykenee luovaan toimintaan kaikilla osaamisalueilla.

2. Monipuolinen taiteilija
Hallitsee oman taiteenalansa teknisesti, tiedollisesti ja taiteellisesti. Hahmottaa oman taiteenalansa osaksi taiteen kokonaiskenttää. Ymmärtää oman alansa eri osaamisalueiden synergian.

3. Tiedostava pedagogi
Osaa luoda sellaisen kasvatussuhteen, joka mahdollistaa ja edistää oppimista ja itseohjautuvuuden kehitystä. Löytää kulloinkin sopivimman opetusmenetelmän ymmärtämällä dialogisuuden, elinikäisen oppimisen ja käyttöteorian merkityksen työelämässä.

4. Innovatiivinen työelämätaitaja
Omaa valmiudet työllistyä tai työllistää itse itsensä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Ymmärtää verkostoitumisen ja yrittäjämäisen asenteen merkityksen työelämässä. (Pakarinen 2008, 7-8.)

4.1 Musiikin opiskelu ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoulussa musiikin koulutusohjelmassa on suuntautumisvaihtoehtoina musiikkipedagogi, muusikko, musiikinopettaja, musiikinohjaaja. Muita suuntautumisvaihtoehtoja ovat pop- ja jazzmusiikki, kirkkomusiikki, säveltäjä, teatterimusiikki, musiikkidraama ja kansanmusiikki. Ammattikorkeakoulussa opetus on ammattikorkeakoulututkintoon tähtäävä. Tutkinto-opiskelu johtaa korkeakoulututkintoon ja käytännön ammattitaitoon. Koulutusta järjestetään Jyväskylässä, Kokkolassa, Lahdessa, Helsingissä, Oulussa, Tampereella, Joensuussa, Kuopiossa sekä Turussa Ammattikorkeakouluihin haetaan valtakunnallisessa ammattikorkeakoulujen yhteishaussa.

Opiskelijaksi valitaan henkilö, joka on suorittanut lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon, ammatillisen tutkinnon tai näitä vastaavat ulkomaalaiset opinnot. Hakijalta edellytetään erityistä suuntautuneisuutta hakemalleen alalle eli musiikkialan ammatilliseen koulutukseen hakevalla on takanaan jo kauan kestänyt musiikkiharrastus. Opinto-, harrastus- ja työkokemustietojen pohjalta osa hakijoista kutsutaan valintakokeeseen. Lopullinen valinta tapahtuu valintakokeen jälkeen.

Opintojen mitoituksen peruste on opintopiste. Ammattikorkeakoulussa opinnot muodostuvat perus- ja ammattiopinnoista sekä vapaasti valittavista opinnoista (30 op), harjoittelusta (30 op) ja opinnäytetyöstä (15 op). Ammattikorkeakoulututkintojen laajuus musiikkipedagogiksi, muusikoksi on 270 opintopistettä. Tämä tarkoittaa noin neljän ja puolen vuoden opintoja.

Opintojen keskeisiä alueita ovat instrumenttiopinnot sekä pedagogiset ja musiikkiteoreettiset opinnot. Nämä antavat edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen sekä valmiudet jatkuvaan koulutukseen. Kansainväliä valmiuksia tuetaan riittävällä viestinnän ja kielitiedon kehittämisellä. Lisäksi esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelevat voivat opintoihin liittyen opiskella eurooppalaisissa musiikkikorkeakouluissa.

Musiikkipedagogit ja muusikot voivat toimia esimerkiksi laaja-alaisina musiikkipedagogeina mm. musiikkiopistoissa ja kansalaisopistoissa, osaavina muusikkoina, säestäjinä ja musiikinjohtajina orkestereissa, kuoroissa ja kamarikokoonpanoissa.(Opetusministeriö.)

4.2 Opettajan ” Kymmenen käskyä”

Pakarinen (2008) siteeraa Udo Reinemannin (2006) määritelmää hyvästä laulupedagogista:

> *Hyvä laulupedagogi rakastaa ihmisääntä ja on aina kiinnostunut oppimaan siitä lisää. Hyvä laulunopettaja on kutsumusammatissaan ja pitää työstään. Hänen tärkein ominaisuutensa on kyky kuulla, mitä laulajan instrumentissa tapahtuu. Laulunopettaja tuntee ”omissa nahoissaan” sen, mitä opiskelija tekee, ja pystyy siitä käsin analysoimaan, mikä on hyvin, mitä taas pitäisi korjata. Opettajan korva kehittyy kaiken aikaa. Vähitellen pystyy kuulemaan, mitä mikin fyysinen muutos tuo ääneen: tuleeko ääneen tietty sävy esimerkiksi leuasta, kielestä, hengityksestä tai muusta instrumentin osasta. (Pakarinen 2008, 13.)*

Pakarinen (2008) kertoo opettajan kymmenestä käskystä, jotka laulunopettaja Sari Mokkila-Karttunen (2005) kehittämishankeraportissaan on selittänyt tämän päivän vaatimusten mukaisesti:

> *1.Älä koskaan yritä tehdä toista ihmistä täsmälleen itsesi kaltaiseksi; yksi riittää.* Anna oppilaan kehittyä omana persoonanaan. Opettajana olet hyvä tuki ja ohjaaja.
>
> *2. Älä koskaan tuomitse toisen ihmisen tarvetta tai kieltäydy harkitsemasta sitä yksinomaan siksi, että hän aiheuttaa vaivaa.* Hyväksy jokaisen oppilaan erilaisuus riippumatta hänen taidoistaan. Opi nauttimaan niistä vähäisimmistä, joilla on vielä paljon opittavaa ja opettajan heille paljon annettavaa.

3.Sinun ei tule syyttää perintötekijöitä eikä ympäristöä yleensä, sillä ihmiset kykenevät voittamaan ympäristönsä asettamat rajoitukset.
Jos pystyt elämään ilman ennakkoasenteita, et silloin rajoita asenteillasi itseäsi ja siten opetustasi.

4 .Älä koskaan luovu ihmisestä toivottomana tapauksena tai karkota häntä.
Muista. että pienikin oppiminen on arvokasta. Osaa löytää jokaiselle oppijalle
hänen tasolleen sopivaa materiaalia. Uskalla rohkeasti pyytää apua kollegoiltasi, mikäli et itse löydä ratkaisua ongelmaan.

5. Sinun tulee yrittää auttaa jokaista toisaalta kehittymään herkäksi ja myötätuntoiseksi ja toisaalta mielellään vahvaksi.
Positiivisella asenteella ja rakastavalla otteella saat aikaan suuria.

6. Sinun ei tule riistää keneltäkään hänen oikeuttaan tai vastuutaan päättää omasta käytöksestään ja sen seurauksista.
Aikuisen rooliin kuuluu vastuun kantaminen ja oppilaista huolehtiminen. Muista kuitenkin, että et ole vastuussa kaikista oppilaan asioista, vaan jokainen kantaa itse vastuunsa tekemisistään tai tekemättä jättämisistään.

7. Sinun tulee kunnioittaa jokaista, joka tavoittelee oppimista ja palvella ja kehittää edelleen sitä oppimisen tiedon ja taidon tieteenhaaraa, joka on yhteinen perintömme.
Iloitse siitä, että saat jakaa uutta tietoa, joka sitten tuottaa mielihyvää oppijoissa. Sinulla tulee olla kyky kohdata tulevaisuus ja luoda visioita ja mukautua uusien haasteiden mukana. Muista kuitenkin, että ennakkoon ei voi määrätä, mikä on tärkeää. Muutos on siis yhteinen matka.

8. Sinulla ei tule olla yleispäteviä lääkkeitä eikä sinun tule odottaa ihmeitä. Sinun ei tarvitse osata ja tietää kaikkea. Sinä voit sen tunnustaa reilusti, mutta lupaa ottaa asiasta selvää. Silti jokin asia voi ja saa jäädä muiden

opetettavaksi. Muista jälleen kysyä neuvoa kollegaltasi. Varsinkin musiikin opetuksessa sama neuvo ei toimi kaikkien oppilaiden kanssa. Ole kekseliäs ja pitkämielinen.

9. Sinun tulee vaalia huumorintajua, joka voi pelastaa sinut järkytyksiltä, masennukselta tai omahyväisyydeltä. Et stressaannu läheskään niin paljon, kun muistat höystää päivääsi huumorilla. Näin voit laukaista jännittyneitäkin tilanteita ja sen jälkeen ongelma ratkeaa helpommin. Opi myös nauramaan itsellesi.

10. Sinun tulee muistaa kutsumuksesi pyhyys ja arvokkuus, mutta muistaa samalla, että sinun ei tule ottaa itseäsi niin kovin vakavasti. Arvosta työtäsi, mutta älä ota sitä liian vakavasti: elämässä on muutakin kuin opettamine. Arvosta itseäsi, niin sinuakin arvostetaan. (Pakarinen 2008, 14-16.)

5 OPETTAJUUDEN OMINAISUUKSIA

Opettajuus on suomalainen käsite, eikä sille löydy suoraa vastinetta kansainvälisessä termistössä. Opettajuus- käsite muodostuu useista eri tekijöistä. Se voidaan ymmärtää suhteellisen laajana opettajan työn kuvauksena, jolloin siihen sisältyy myös sen hetkiseen oppimiskäsitykseen pohjautuva asennoituminen omaan työhön. Kaikki lopputulokset ovat yksilöllisiä eikä kahta samanlaista opettajuutta ole. Luukkainen (2004) toteaakin, että opettajuus koostuu ammatille tyypillisistä toimintatavoista, työn edellyttämästä sosiaalisuudesta ja opettajan persoonasta. (Luukkainen 2004, 80.) Persoonallisuutta pidetäänkin opettajuuden keskeisimpänä tekijänä.

Opettajan työ on asiantuntija työtä, jossa oppimisen ja kehittymisen edistyminen ovat työn keskeisin tavoite (Luukkainen 2004, 298). Työelämän ja yhteiskunnan muuttuminen asettavat jatkuvasti haasteita opettajuudelle. Opettajuudelta vaaditaan yhä enemmän. Opettajan jokapäiväiseen työhön kuuluu oman työn tutkimista, omien taitojen ylläpitämistä ja siten oman opettajuuden kehittämistä. Opettajan tulee olla aktiivinen ja pyrkiä tietoisesti muuttamaan vallitsevia käytäntöjä ja ainakin kyseenalaistamaan vallalla olevat traditiot. Tärkeintä kuitenkin on, että opettaja pitää oppilaan etua pääasiana. Opettajan tehtävä on tukea ja parantaa oppilaan halua ja kykyä

opiskella. (Mokkila-Karttunen 2005, 25.) Tulevaisuuden opettaja elää ja ohjaa oppilaiden opiskelua muuttuvassa ja monimutkaistuvissa olosuhteissa. Siksi ei ole olemassa vain yhtä opettajuutta, vaan monta opettajuuden tulkintaa. (Luukkainen 2004, 81.)

6 OPETTAJUUS TULEVAISUUDESSA

Tämän päivän yhteiskunta vaatii nykynuorisolta kovaa panostusta ja osaamista, täydellisyyteen pyrkimistä. Tulevaisuus vaatii hyvältä opettajalta paljon. Luukkaisen (2004) mielestä se vaatii opettajalta yhä enemmän muutoksen kohtaamista, sen kanssa elämistä ja siihen vaikuttamista (Luukkainen, 2004, 191). Koulu ei ole itsenäinen saareke, vaan muuttuva maailma astuu sisään nuorten mukana. Hyvän opettajan tulee kohdata nämä muutokset. Opettaja joutuu pohtimaan omaa arvomaailmaansa, maailmankuvaansa ja omia opetusmetodejaan. Oppimiskäsitykset ovat muuttuneet ja muuttuvat (Luukkainen 2004, 191). Opettajat kokevat, että heihin kohdistuu jatkuvasti uusia odotuksia ja toiveita. Heille tulee jatkuvasti uusia haasteita ja velvoitteita. Odotukset ja toiveet voidaan kokea paitsi vaatimuksina, myös moitteina tekemättä jättämisestä.

Kuten nytkin, niin myös tulevaisuudessa opettajan on hallittava oman työnsä sisältöalueet, jotta hän pystyy tuomaan esille opiskelijoiden osaamisen kannalta keskeiset asiat. Opettajan on seurattava aikaansa. Opettajalla tulee olla halu uudistumiseen ja halu hakeutua kouluttautumiseen. Yhteiskunnan muuttuessa, myös nuorison asenteet ja elämäntavat muuttuvat. Opettaja joutuu kohtaamaan erilaisia nuoria, jotka ovat lähtöisin hyvinkin erilaisista olosuhteista.

Luukkainen (2004) toteaa, että opettajuus on jatkossa yhä enemmän muutoksen kohtaamista, sen ilmenemismuotojen tunnistamista ja tulkintaa, toimintaa muutoksessa. Opettajan perustehtävä ei muutu: opettaja opettaa. (Luukkainen 2004, 250.) Tulevaisuudessa oppiminen tapahtuu yhä useammin oppilaitoksen ulkopuolella. Tätä suuntaa tukevat erityisesti sähköisten verkkojen ja tieto- ja viestintätekniikan kehittymisen kautta voimakkaasti avartuvat oppimisympäristöt (Luukkainen 2004, 290). Lehtori Maija Hapuoja (2007) tuo esille myös sen, että oppilaitosten määrä on rajallinen ja sen vuoksi työpaikkojen saatavuus on rajallista. Toisena ongelmana hän mainitsee koulutuksen pääkaupunki-keskeisyyden. Koulutusta on saatavilla myös muualla päin Suo-

mea. Oppilaat tulevat varmasti myös keskittämän esim. lauluopinnot yksityiskouluihin, joita tultaneen perustamaan yhä enemmän Suomeen.

Tänä päivänä, kun olen vieraillut eri mestarikursseilla, olen havainnut myös opettajan persoonallisuuden merkityksen. Ennen ns. ”opettajamuotti” oli yksioikoisempi, kuin tämän päivän yhteiskunnassa. Ammattitaidon ohella opettajan oma persoona on noussut merkittävään osaan. Nykyään alallamme koulutetaan liikaa työvoimaa eikä tarjonta vastaa kysyntää. Musiikinopettajien ammattitutkinto on yleisesti korkea eivätkä keskinäiset erot tiedoissa ja taidoissa ole huomattavia. Ratkaisevaan asemaan nousee silloin opettajan erityistaitojen ja laaja-alaisen osaamisen lisäksi persoonallisuus. Massasta ei enää erotu pelkillä hyvillä arvosanoilla ja vaikuttavalla työhistorialla vaan omaperäisyydellä ja innovatiivisuudella.

Laulunopettajan työ ja arkipäivä koostuu useimmiten sekä taiteilijan työstä että opettajuudesta. Monet muusikot kokevat, että nämä muusikkouden kaksi puolta ovat eri ammatteja, jotka on jollakin tavalla yhdistettävä. Esiintyvä laulunopettaja on itse vastuussa mm. omasta teknisestä ja taiteellisesta kehityksestään. Opettajan työssä puolestaan päävastuu on toisesta ihmisestä, vastuu siitä, että oppilas saa laadukasta opetusta. Opettajana on nähtävä oppilaan vahvuudet ja heikkoudet, ja kyettävä näkemään mitä oppilas pystyy vastaanottamaan opetustilanteessa juuri sillä hetkellä. Opettajan työssä vaaditaan henkistä jaksamista. Työympäristön merkitys jaksamiselle on suuri ja tärkeä asia (Pakarinen 2008, 22.)

Pakarinen (2008) on sitä mieltä, että vasta valmistuneen opettajan kannattaa lukea alan kirjallisuutta ja seurata muiden opettajien opettamista tietääkseen mitä ja miksi opettaa. Samalla oma näkökulma laajenee. Opettajan tulee säilyttää oma persoonallisuutensa ja toisaalta ottaa oppilaat vastaan myös omina persooninaan lähtien liikkeelle oppilaan omista kyvyistä. Opettajalla pitää olla kärsivällisyyttä toistaa samoja asioita kerta toisensa perään, ja omata suuri kiinnostus laulunopettamista kohtaan. Keskeistä on oma oppiminen ja omien oppimistapojen kehittäminen. (Pakarinen 2008, 23.)

7 POHDINTA

Meillä jokaisella on varmasti niin positiivisia kuin negatiivisiakin oppimiskokemuksia. Hyvään oppimiskokemukseen vaikuttaa se, että opittava asia on mielenkiintoinen.

Jokaiseen tutkintoon ja oppiaineeseen kuuluu myös vähemmän mielenkiintoisia aihealueita, jotka kuuluu opetella ja käsitellä. Esimerkiksi meillä laulajilla on pakolliset tekniset Vaccai- ja Marchesitutkinnot**,** jotka pitää vain suorittaa - harvemmat niitä kovin mielellään opiskelevat. Meidän tulevina opettajina tulisi valmistaa oppitunnit niin, että vähemmän mielenkiintoisesta aiheesta saataisiin mielenkiintoinen. Nykyään opettajilla on mahdollisuus käyttää erilaisia opetusmenetelmiä monipuolisesti.

Usein huonon oppimiskokemuksen taustalla on opettajan käyttäytyminen opiskelijaa kohtaan. Opettaja on saattanut antaessaan palautetta oppilaalle ” haukkua” tämän kaikkien kuullen huonosti tehdystä tehtävästä. Kuten Uusikylä toteaa kirjassaan *Hyvä paha opettaja* (2006), opettajuus ei vaadi virheettömäksi asettautumista, mutta opettajan tulee mielestäni kuitenkin olla vastuuntuntoinen, kypsä aikuinen. Yksi ominaisuus tekee ihmisestä opettajaksi kelpaamattoman ja se on halu nöyryyttä ja alistaa opiskelijoita, tuottaa heille tarkoituksellisesti häpeän, pelon ja ahdistuksen tunteita. Sellaisia opettajia on onneksi todella vähän, mutta yksikin on liikaa. (Uusikylä 2006, 156.)

Oppilaan tulee saada säännöllisin väliajoin palautetta opiskelustaan. Palaute tulee olla kannustavaa, myönteistä, rakentavaa, realistista, mutta myös kielteistä palautetta tulee tarpeen tullen antaa. Palautteen tulee koskea vain oppilaan suorituksia eikä koskaan oppilaan persoonallisuutta. Oppilaat arvostavat saamaansa rehellistä palautetta. Palautteesta tulee aina keskustella oppilaan kanssa, jotta palaute tulee oikein ymmärretyksi ja että myös oppilas voi sanoa mielipiteensä.

Paitsi palautteella myös opettajan asenteella ja oppilaan ja opettajan keskinäisellä suhteella on vaikutusta oppilaan motivaatioon. Motivoituneita oppilaita ovat sellaiset, jotka ovat sitoutuneita opiskeluun ja oppimiseen. He kehittävät tietojaan ja taitojaan, omaa osaamistaan, heillä on realistiset tavoitteet, jotka he tietävät ja uskovat saavuttavansa. He pystyvät ottamaan suuriakin haasteita. He nauttivat opiskelustaan. (Luukkainen 2004, 71.) Oppilaat tietävät pystyvänsä menestymään opiskelussaan. Oppilaan avoin ja vuorovaikutuksellinen suhde opettajan kanssa lisää omalta osaltaan oppilaan myönteisiä tunteita ja asenteita opiskeltavaa ainetta ja koko opiskelua kohtaan. Opettajan tulee seurata oppilaan opiskelun etenemistä ja myötä elää sitä. Opettajan tulee uskoa oppilaan omiin kykyihin ja ilmaista se myös oppilaalle.

Hyvää opettajaa ei palkita julkisesti ja tuskin hän sitä haluakaan. Hänen palkkionsa on hyvä mieli ja tunne, että on auttanut opiskelijoita elämänsä alkuun. Raija Roivainen toteaa kirjassaan *Laulamisen sietämätön helppous (2004)* lopuksi, että saat työskennellä nuorten, laulusta innostuneiden opiskelijoiden ja suurten säveltäjien ja runoilijoiden hengen parissa päivästä toiseen. Voisiko työ olla kiehtovampaa.

Ehkä opettaja tapaa tulevaisuudessa naisen tai miehen, entisen oppilaansa, joka tervehtii opettajaansa ja sanoo silmillään: Hyvä opettajani!
Sinä opetit minua ahkeroimaan. Sinä autoit minua jaksamaan. Sinä autoit minua uskomaan itseeni. Sinä suojelit minua pahalta. Opettajani, olen sinulle aina kiitollinen. (Uusikylä 2006, 158.)

LÄHTEET

Anttila, M. 2004. Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä. Joensuu: Joensuun Yliopistopaino

Anttila, M. & Juvonen, A. 2004. Kohti vuosituhannen musiikki kasvatusta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino.

Engström, Y. 1994. Perustietoa opetuksesta. Helsinki: Painatuskeskus.

Hapuoja, M. 2007. Haastattelu 13.10.2007.

Luukkainen, O. 2005. Opettajan matkakirja tulevaan. Juva: PS-kustannus.

Mokkila-Karttunen, S. 2005. Matkalla opettajuuteen. Kehittämishankeraportti. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Opetusministeriö.(OPM) www.minedu.fi/OPM/07.11.2008

Pakarinen, P. 2008. Minustako laulunopettaja. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Patrikainen, R.1999. Opettajuuden laatu. Ihmiskäsitys, tiedonkäsitys ja oppimiskäsitys opettajan pedagogisessa ajattelussa ja toiminnassa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Piirainen, M. 2005. Pedagogisia ohjeita laulunopettajalle. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Reinemann, U. Hyvä laulupedagogi. Laulupedagogi-julkaisu 2006, 26.

Roivainen, R. 2004. Laulamisen sietämätön helppous. Pilot-kustannus Oy

Uusikylä K. 2006. Hyvä, paha opettaja. 1.p.Helsinki/Jyväskylä: Minerva kustannus Oy